

HELA
SVERIGE.

*Hela Sverige
ska leva!*

BEFOLKNING I HELA LANDET.

BALANSRAPPORT #3 2018

Balansrapporterna är en serie kortrapporter som ges ut av Hela Sverige ska leva. Rapporternas syfte är att undersöka balansen mellan land och stad. Denna rapport utreder olika definitioner och användning av begreppen landsbygd, stad och urbanisering.

HELA SVERIGE SKA LEVA.

2018-06-20

INNEHÅLL.

3

BEFOLKNING I HELA LANDET.

- ◆ Inledning
- ◆ Ortlista

4-7

DEFINITIONER AV LAND OCH STAD.

- ◆ Kommunfakta
- ◆ 35 procent identifierar sig som landsbygdsbor

8-11

URBANISERING.

- ◆ Sveriges snabba urbanisering
- ◆ Sveriges snabba ruralisering
- ◆ 16 000 fler bor nu på landsbygden
- ◆ Bor verkligen hälften av jordens befolkning i städer?
- ◆ FN:s prognos: Om 17 år bor 73 procent av svenskarna på landet
- ◆ Befolkningsökning i alla län – och i 78 procent av kommunerna
- ◆ De flesta flyttar från storstaden
- ◆ Många drömmer om livet på landet
- ◆ Landsbygdsbor är mest nöjda med sitt boende
- ◆ Majoritet av kommunerna behåller minst 75 procent unga
- ◆ Urban norm i urbaniseringsdebatten

HELA SVERIGE SKA LEVA.

BEFOLKNING I HELA LANDET.

Hur definieras egentligen landsbygd? Är det sant att landsbygden avfolkas och landsbygdsbor flyttar till städerna? I den här rapporten reder vi ut begreppen och avlivar några myter, till exempel den om att Sverige har Europas snabbaste folkomflyttning från land till stad.

Idén om att urbaniseringen är en slags naturkraft som inte kan eller bör motverkas har fått stor spridning och behöver granskas. En djupdykning i statistiken visar nämligen att huruvida Sverige har en pågående urbanisering eller inte beror helt på hur ord definieras. Till exempel visar vår jämförelse av några vanliga definitioner av ordet landsbygd att andelen landsbygdsbor i Sverige utgör allt från 13 till 75 procent av befolkningen.

Idag finns en politisk vilja att se till att satsningar görs i hela landet, eller i alla fall på fler platser än städer. Det råder dock en viss begreppsförvirring kring vilka platser som ska omfattas av satsningar för att överbrygga klyftan mellan stad och land. Detta ställer ibland till det i samhällsdebatten om land och stad. Vissa menar regionalpolitik, och tänker då att landsbygden är allt utom Stockholm.

Vissa menar att landsbygd främst är gröna näringar. Och andra menar kanske att landsbygd är allt utom centralorterna. Det finns inga allmänt vedertagna definitioner av vad som är landsbygd respektive stad. När landsbygdsbegreppet ska definieras är det ofta den myndighet, organisation eller forskare som ska använda begreppet som tar fram en definition som passar för syftet. När det gäller service kan till exempel tiden det tar att transportera sig till närmaste serviceställe vara viktigare medan när det gäller bredband kan vara intressantare att känna till tätheten mellan hus. För de enskilda studierna och insatserna är det här ett fungerande tillvägagångssätt, men för att hänga med i samhällsdebatten är det viktigt att veta vilken definition och sätt att räkna på som olika forskare, myndigheter, debattörer och organisationer använder sig av.

ORTLISTA

Tätort – Ort med mer än 200 invånare.¹

Småort – Ort med 50-199 invånare.²

Centralort – En tätort med stor betydelse för närområdet gällande service, handel, offentlig förvaltning, sjukvård och politisk makt. I de flesta fall är det den största orten i kommunen. Centralortsteorin ligger till grund för den kommunindelning vi har idag.³

Stad – Det finns ingen vedertagen definition för hur stor en stad är, men fram till 1971 räknades i Sverige orter med mer än 10 000 invånare som städer.⁴

Storstad – Enligt SKL är en storstad kommuner vars största tätort har minst 200 000 invånare.⁵ En storstad enligt FN:s definition har 5-10 miljoner invånare.⁶

¹ SCB. 2017. Tätorter; arealer, befolkning. Hämtad: 2018-06-05

² SCB. 2017 Småorter; arealer, befolkning. Hämtad: 2018-06-05

³ Olsson, K., Vilhelmsen, B. 1997. Geografiska begrepp och termer. 1. uppl. Stockholm: Natur och Kultur.

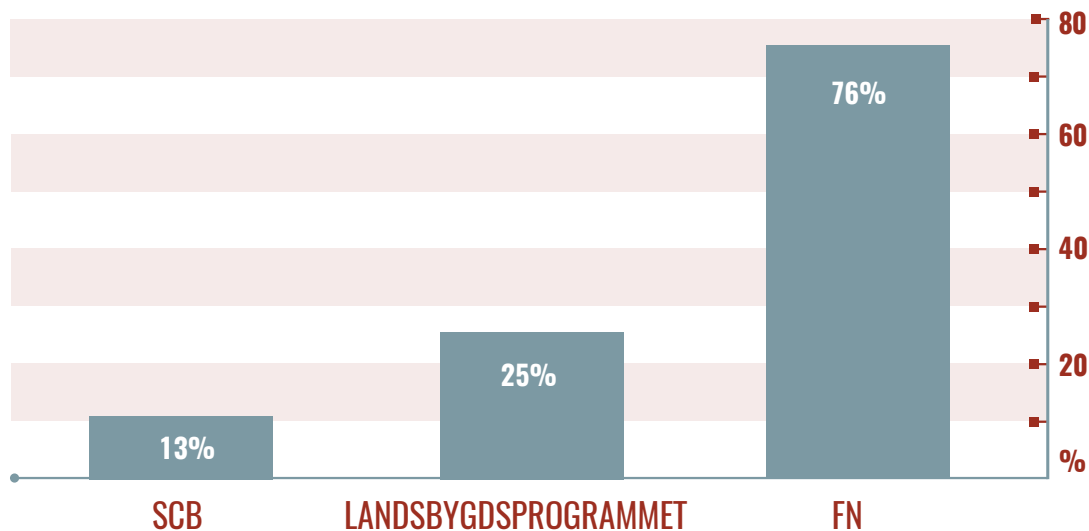
⁴ SCB. 2009. Tätorter 1960-2005. Sveriges officiella statistik, Statistiska meddelanden: MI 38 SM 0703.

⁵ SKL. 2016. Kommungruppsindelning 2017 – Omarbetning av Sveriges kommuner och landstings kommungruppsindelning.

⁶ FN. 2018. 2018 Revision of World Urbanization Prospects.

DEFINITIONER AV LAND OCH STAD.

Andel av Sveriges befolkning som bor på **landsbygden** enligt olika definitioner.

Bland de definitioner som är vanliga idag kan allt mellan 13 och 76 procent av Sveriges befolkning klassas som landsbygdsbor.

SCB definierar en tätort som en sammanhängande bebyggelse med minst 200 invånare där det inte är mer än 200 meter mellan de flesta av husen. Med den här definitionen bor 87 procent av Sveriges befolkning i en tätort.⁷ Ibland tolkas den här siffran som att 87 procent av Sveriges befolkning bor i städer, men då ska vi komma ihåg att inom den här definitionen av tätort ryms allt från orter som Freluga, Ljungstorp och Klutmark till orter som Malmö, Göteborg och Stockholm.

Landsbygdsprogrammet 2014-2020 definierar landsbygd som områden utanför tätorter med mer än 3 000 invånare.⁸ Enligt den här definitionen är cirka 25 procent av Sveriges befolkning landsbygdsbor.

FN använder respektive lands egen definition av urbant område för att kunna se utvecklingen över tid. För jämförelser mellan olika urbana områden har FN egna klassningar: megastäder med mer än 10 miljoner invånare, stora städer med 5-10 miljoner invånare, medelstora städer med 1-5 miljoner invånare, städer med 500 000-1 miljon invånare samt urbana agglomerationer med 300 000-500 000 invånare.⁹ Notera att det bara är Malmö, Göteborg och Stockholm som ens räknas som urbana agglomerationer. Vår största stad, Stockholm, hamnar med FN:s klassning i kategorin medelstor stad. Enligt den här definitionen bor 24,2 procent av befolkningen i en urban agglomeration. Resten av befolkningen, 75,8 procent klassificeras inte. I diagrammet har vi klassat den som landsbygdsbefolkning.¹⁰

⁷ SCB. 2016. Översyn av metod och definition för SCB:s avgränsningar av koncentrerad bebyggelse.

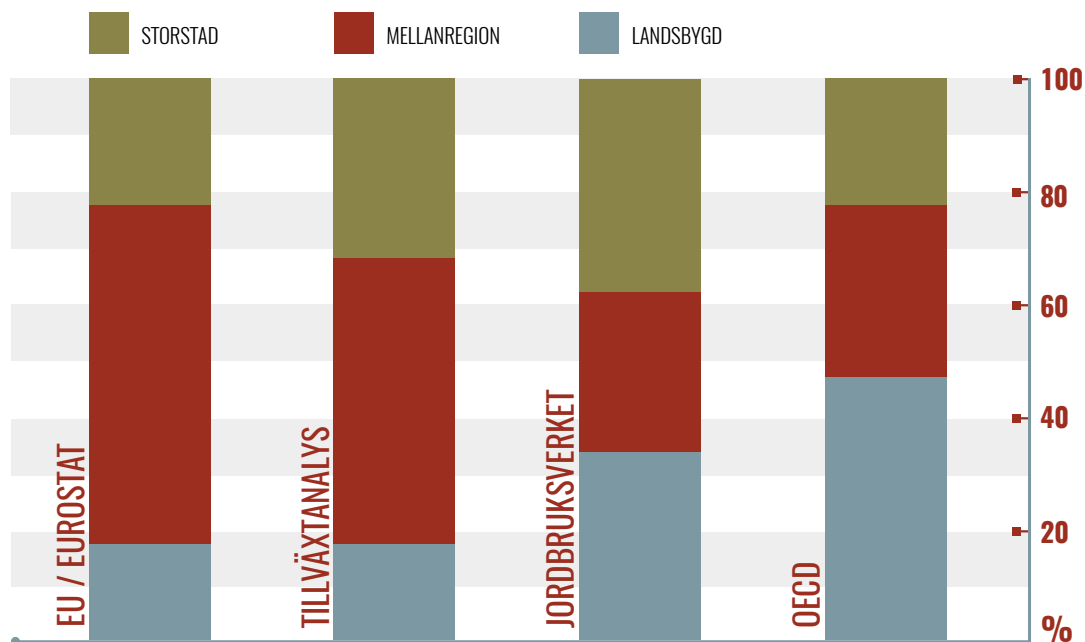
Tätorter, småorter, fritidshusområden, arbetsplatsområden utanför tätort.

⁸ Regeringskansliet. 2017. Sweden – Rural Development Programme (National).

⁹ FN. 2014. World Urbanization Prospects – highlights. The 2014 Revision.

¹⁰ FN. 2018. World Urbanization Prospects: The 2018 Revision. Percentage of the Tot. Pop. Residing in Each Urban Aggl. with 300,000 or more in 2018.

Andel av Sveriges befolkning som bor i landsbygd, storstad eller mellanregioner enligt olika definitioner.

Om vi i stället använder flerdelade definitioner visar det sig att en stor del av svenskarna varken bor i landsbygd eller storstad, utan i mindre orter.

Jordbruksverket definierar i Allt om landet landsbygd som kommuner med minst fem invånare per kvadratkilometer, färre än 30 000 invånare i kommunen och ingen tätort med mer än 25 000 invånare. I den här definitionen har Sverige 33 glesa landsbygdskommuner och 164 landsbygdskommuner. Totalt bodde år 2015 34 procent av befolkningen på landsbygden enligt Jordbruksverkets definition.⁵ 37 procent bodde i storstadsområden och 29 procent i stadsområden. Jordbruksverket har nyligen beslutat om att använda en ny definition som baseras på Tillväxtanalys klassificering.⁶

Tillväxtanalys klassificerar sex olika kommuntyper: tre typer av landsbygdskommuner och tre typer av stadskommuner. Denna klassificering utgår från befolkningstäthet och befolkningsstorlek,

men man har också tagit hänsyn till avstånden till större städer. Till exempel definieras tätortsnära landsbygdskommuner som kommuner där minst 50 procent av befolkningen bor i rurala områden (definieras genom befolkningstäthet) och minst 50 procent av befolkningen har mindre än 45 minuters resväg till en tätbebyggelse med minst 50 000 invånare. Glesa blandade kommuner definieras som att mindre än 50 procent av befolkningen bor i rurala områden och mindre än 50 procent av befolkningen har mindre än 45 minuters resväg till en tätbebyggelse med minst 50 000 invånare.⁷ 2012 bodde enligt den här definitionen 16,96 procent i landsbygdskommuner, 53,6 procent i kommuner präglade av stad, förorter eller mindre orter och 32,5 procent i storstadskommuner.⁸

⁵ Jordbruksverket. 2015. Allt om landet – Så här definierar vi landsbygd.

⁶ Jordbruksverket. 2017. Mer om den nya landsbygddefinitionen.

⁷ SOU 2017:1 s. 275-276.

⁸ Tillväxtanalys. 2014. Bättre statistik för en bättre regional- och landsbygdspolitik 2014:04.

Eurostat definierar landsbygd som områden utanför urbana kluster. Ett urbant kluster är ett område av kilometerrutor med en täthet på minst 300 invånare per kvadratkilometer och en total befolkning på minst 5 000 personer.¹⁵ Eurostat har också en definition på urban region som är ett område med minst 1 500 invånare per kvadratkilometer och med minst 50 000 invånare totalt.¹⁶ I Sverige är det enbart Stockholm som räknas som urban region enligt den här indelningen. Göteborg (Västra Götaland) och Malmö (Skåne län) räknas båda som mellanregioner (intermediate regions).¹⁷ Enligt Eurostats definition bor 22,26 procent av Sveriges befolkning i städer (urban regions), 61,69 procent i mellanregioner (intermediate regions) och 16,05 procent i landsbygder (predominantly rural regions).¹⁸

OECD (Organization for Economic Cooperation and Development) definierar landsbygd efter befolkningsdensitet i regioner. En landsbygdsregion är i denna definition en region med färre än 150 invånare per kvadratkilometer. Enligt OECD:s definition bor 47,8 procent av Sveriges befolkning i landsbygder (rural regions), 30 procent i mellanregioner (intermediate regions) och 22,3 procent i urbana regioner (urban regions).¹⁹

KOMMUNFAKTA

50 procent av Sveriges kommuner har färre än 15 942 invånare. Vara är Sveriges genomsnittskommun med den medianstora befolkningen på 15 942 personer.

Medelstorleken på en kommun är 34 897. Om vi räknar bort Stockholm, Göteborg och Malmö är medelstorleken i stället 28 825.

Den minsta kommunen är Bjurholm med 2 516 invånare.

24 procent av Sveriges kommuner har färre än 10 000 invånare.

Endast 5,8 procent av Sveriges kommuner har fler än 100 000 invånare.²⁰

¹⁵ Eurostat. 2018. Rural Development – Methodology. Urban-Rural Typology. (Hämtad 2018-06-07)

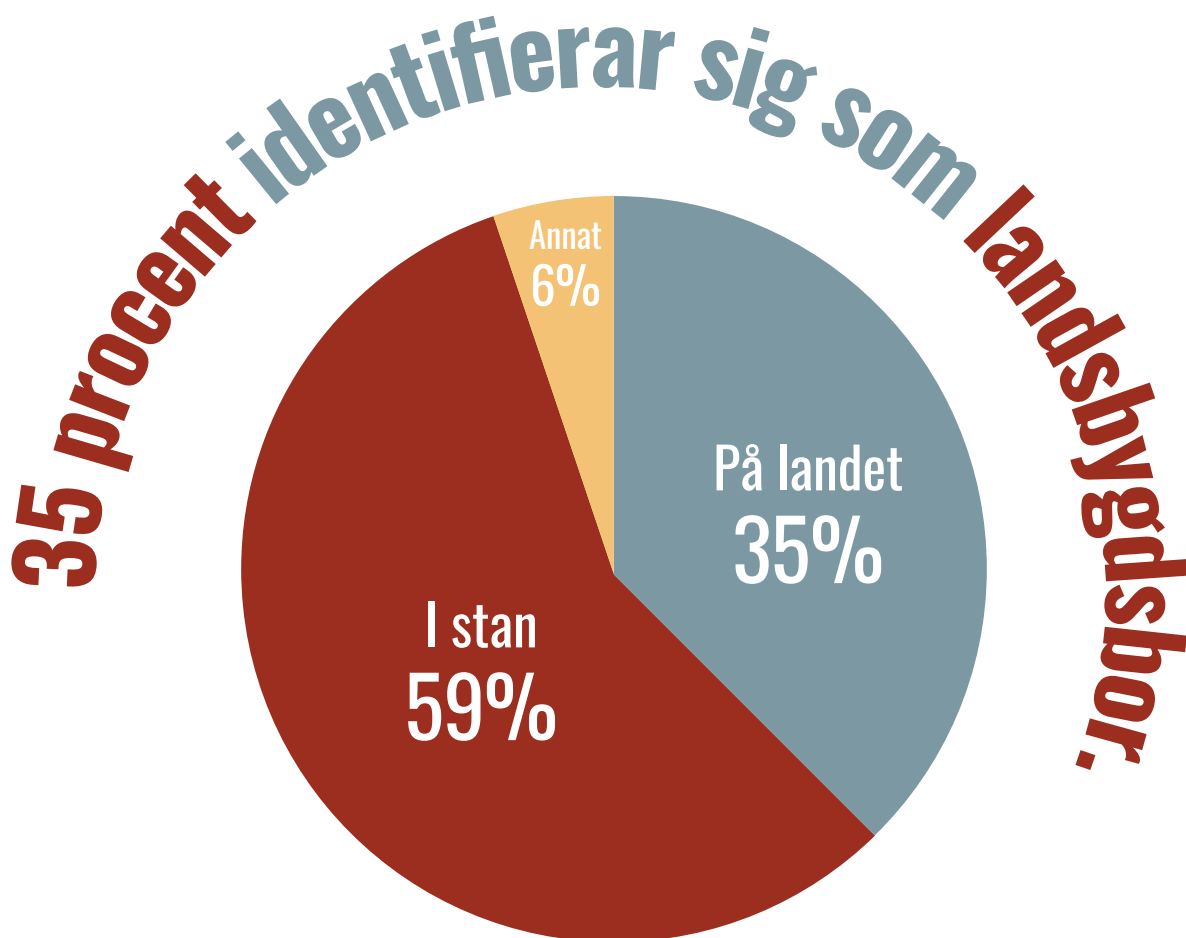
¹⁶ Eurostat. 2018. A system of urban-rural typologies. Three levels of urban/rural classification based on population distribution. (Hämtad 2018-06-07)

¹⁷ Eurostat. 2018. Regional typologies and local information corresponding to NUTS3. (Hämtad 2018-06-01)

¹⁸ Eurostat. 2013. Population structure, by urban-rural typology 1 januari 2013. (Hämtad 2018-06-07)

¹⁹ OECD. 2018. National population distribution (indicator). (Hämtad 2018-06-07)

²⁰ SCB, 2017.

SOM-institutet (Samhälle Opinion Medier) gör varje år en stor undersökning hos svenska folket där en stor enkät skickas ut till 31 400 slumpmässigt utvalda personer. I undersökningen får de svara själva definiera var de bor. 14 procent svarar att de bor i ren landsbygd, 19,2 procent att de bor i en mindre tätort, 48,7 procent att de bor i en stad eller större tätort, 17,8 procent att de bor i Stockholm, Göteborg eller Malmö.²¹

Hela Sverige ska leva gjorde i november 2017 en undersökning med hjälp av Novus där vi frågade ”Bor du på landet eller i stan?”. 35 procent svarade ”på landet” och 59 procent svarade ”i stan”. Övriga

6 procent tyckte inte att något av alternativen stämde och definierade själva sin ort som mindre ort eller förort. Om man slår ihop SOM-institutets ”ren landsbygd” med ”mindre tätort” får vi ungefär samma procentsats som svarade att de bor ”på landet” i Hela Sverige ska levas undersökning, det vill säga drygt en tredjedel av befolkningen. Den här siffran säger inte något om var de människor som ser sig som landsbygdsbor bor i relation till de övriga definitionerna som redovisats i rapporten, men för den allmänna samhällsdebatten och politiken är det bra att veta att en så pass stor del av befolkningen identifierar sig som landsbygdsbor.

²¹ Oskarsson, M. 2016. En politisk skiljelinje mellan stad och land? SOM-institutet, Göteborgs Universitet.

URBANISERING.

Sveriges snabba urbanisering

Vi får ofta höra att Sverige urbaniseras snabbt. Detta är förvirrande nog både sant och inte sant. För att förstå hur detta hänger ihop behöver vi börja med olika definitioner av begreppet urbanisering. Ordet urbanisering kommer av latinets urbs som betyder stad, och används framförallt på två olika sätt:

1) för att beskriva folkomflyttning från land till stad och 2) för att beskriva hur storleken på befolkning i stad respektive land förhåller sig till varandra. Den senare definitionen kallas också för urbaniseringsgrad.²² Om vi använder den första definitionen, alltså att människor flyttar från landsbygd till stad, urbaniseras Sverige inte alls (SCB:s definition av landsbygd). Om vi i stället använder den andra definitionen, alltså att storleken på stadsbefolkningen växer snabbare än storleken på landsbygdsbefolkningen, så stämmer det att Sverige urbaniseras.

16 000 fler bor nu på landsbygden

I betydelsen folkomflyttning från landsbygd till tätorter med mer än 200 invånare urbaniserades Sverige framförallt under slutet av 1800-talet fram till 1960-talet.²⁵ 1920-70 ökade tätortsbefolkningen med 5 miljoner personer. Efter det har takten minskat betydligt. Sveriges befolkning som helhet fortsätter däremot att öka, och snabbast ökar den i de större tätorterna. Mellan 2010 och 2016 ökade dock befolkningen på landsbygden för första gången sedan 1980-talet, med 16 000 personer. Räknat i antal personer ökade landsbygdsbefolkningen mest i Stockholms län, Uppsala län och Västra Götaland.²⁶

²² SCB. 2015. Statistikskolan: Urbanisering – från land till stad.

²³ Se till exempel DN, Sverige urbaniseras snabbast, 2012-04-08; Aftonbladet, Bygg bostäder på flygplatsen, 2014-08-01; Gård och torp, Den stora landsbygdskykten, (odaterad); Dalademokraten, Konstnärer flyttar tillbaka till Dalarna, 2015-05-06.

²⁴ Amcoff, J. 2015. Befolkningens geografiska omfördelning i Sverige i början av 2000-talet. Urbanisering. Utmaningar för kommuner med växande och minskande befolkning. Sveriges kommuner och landsting.

Sveriges snabba ruralisering

Ett exempel på hur olika definitioner och val av mätmetoder kan skapa förvirring är följande händelse: För några år sedan hände det ofta att media och andra skrev att Sverige är det land som urbaniseras snabbast i Europa.²³ Siffran kom ursprungligen från ett pressmeddelande från Eurostat. Uppgiften grundade sig i att de hade jämfört Stockholms län med 300 andra urbana regioner i Europa. I relation till dem växte Stockholm mycket snabbt, vilket tolkades som snabb urbanisering i Sverige. Men med samma mätmetod kommer man också fram till att det sker en snabb ruralisering i Sverige jämfört med resten av Europa, eftersom även befolkningen utanför Stockholms län växte snabbare än jämförbara regioner i Europa. Vad nyheten sa var alltså egentligen att befolkningen i Sverige ökade snabbare överlag än i andra länder i Europa.²⁴

Urbaniseringen i Sverige idag är alltså inte en folkomflyttning av människor, utan en befolkningsökning i hela landet som sker snabbast i de större tätorterna med betoning på regionernas största tätorter.²⁷ Minskningarna beror oftast på födelseunderskott, medan ökningarna beror på födelseöverskott och invandring.²⁸ Att det finns ett födelseunderskott i vissa kommuner kan sägas bero på att man under tidigare decennier har haft negativa flyttnetton, alltså att fler har flyttat från kommunen än flyttat till den.

²⁵ SCB. 2015. Statistikskolan: Urbanisering – från land till stad.

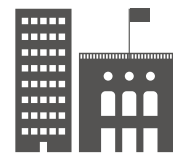
²⁶ SCB. 2018. Befolkningen ökar svagt på landsbygden. 2018-06-04

²⁷ SCB. 2015. Dagens urbanisering – inte på landsbygdens bekostnad.

²⁸ Amcoff, J. 2015. Befolkningens geografiska omfördelning i Sverige i början av 2000-talet. Urbanisering. Utmaningar för kommuner med växande och minskande befolkning. Sveriges kommuner och landsting.

Bor verkligen hälften av jordens befolkning i städer?

Att mer än hälften av världens befolkning nu bor i städer är en sanning de flesta tar för given idag. Uppgiften kommer från FN:s World urbanization prospects som sammanställer hur urbaniseringsgraden förändras i världens länder över tid, samt gör prognoser för hur den kommer att förändras i framtiden. Sättet att mäta urbaniseringsgrad skiljer sig väsentligt i olika länder och det finns inte någon global praxis för hur stort eller tätt ett område ska vara för att räknas som urbaniserat. När FN beräknar hur stor del av världens befolkning som bor i ett urbant område utgår man från varje enskilt lands egen definition. Sverige rapporterar in SCB:s urbaniseringsstatistik till FN. Den definitionen av urbant område är minst 200 personer i ett tätbebyggt område med max 200 meter mellan bostäderna. Med den definitionen bodde 87 procent av Sveriges befolkning i ett urbant område år 2016, vilket sätter oss högt upp på listan över världens mest urbaniserade länder. Notera att Sverige alltså

räknas som väldigt urbaniserat just på grund av att den nordiska definitionen av ett urbant område är satt vid ett så pass lågt befolkningsantal. De flesta andra länder sätter gränsen vid minst 2 000 och ibland vid 10 000 invånare, Nigeria sätter gränsen vid 20 000.²⁹ I många länder ingår dessutom annat än befolkningstäthet i definitionen, till exempel antal verksamma utanför jordbruk, tillgång till infrastruktur, elektricitet, vatten och avlopp, utbildning och vård.³⁰ Uppgiften om att hälften av jordens befolkning nu bor i urbana områden betyder alltså inte nödvändigtvis att människor bor i stora städer, utan kan lika gärna betyda att de har tillgång till välfärd. I den meningen är det rimligt att beskriva Sverige som urbaniserat, eftersom skillnaderna mellan landsbygdsbor och stadsbor i Sverige i det avseendet är relativt små. Det intressanta med den svenska utvecklingen är kanske egentligen att vi har en hög välfärd utan att vara ett särskilt tätbefolkat land.³¹

FN:s prognos: Om 17 år bor 73 procent av svenskarna på landet

FN prognostiserar fortsatt ökad urbanisering i världen, men gör olika bedömningar för olika delar av världen. Afrika och Asien förväntas stå för 90 procent av den fortsatta urbaniseringen. Andelen av Sveriges urbana befolkning förväntas öka marginellt, från 24,2 procent år 2015 till 26,7 procent 2035.³² Lite tillspetsat kan man då säga att resten av befolkningen, 73 procent, kommer att bo på landet. I den här

prognosen används FN:s egen definition av urbana områden, och inte den statistik som Sverige själv rapporterar in. Som vi redan har konstaterat skiljer sig de siffrorna åt markant. Vad prognosen i själva verket säger är att befolkningsfördelningen i Sverige troligtvis inte kommer att skilja sig särskilt mycket från hur den ser ut idag.

²⁹ SCB. 2009. Tätorter 1960-2005. Sveriges officiella statistik, Statistiska meddelanden: MI 38 SM 0703.

³⁰ FN. 2018. 2018 Revision of World Urbanization Prospects.

³¹ Se t.ex. Enflo, K., Henning, M., Wennergren Nousiainen, M. 2016. Urbanisering och ekonomisk utveckling. En översikt över debatten och forskningsmiljöer i Sverige. CRA Working paper 2016:5. Centrum för regional analys, Handelshögskolan vid Göteborgs universitet.

³² FN. 2018. World Urbanization Prospects: The 2018 Revision. Percentage of the Tot. Pop. Residing in Each Urban Aggl. with 300,000 or more in 2018. Department of Economic and Social Affairs, Population Division.

Befolkningsökning i alla län – och i 78 procent av kommunerna

Sveriges befolkning växer totalt sett, under 2016 växte den näst mest i hela EU.³³ Under 2017 ökade befolkningen i samtliga län, och i 226 av alla 290 kommuner.³⁴ Folkmängden förväntas fortsätta öka i tre av fyra kommuner under tidsperioden 2017-2021, enligt Statisticons befolkningsprognos. Allra störst förväntas ökningen vara i kommuner på pendlingsavstånd från Stockholm, som Sundbyberg, Järfälla, Knivsta, Trosa och Upplands Väsby.

I Laxå, Lessebo, Pajala, Ljusnarsberg och Torsby är prognosen i stället att befolkningen kommer att minska.³⁵ Minskningarna är dock varken i andel eller till antal lika stora som ökningarna i de växande kommunerna. Sundbyberg förväntas växa med 19 procent, vilket är 9 072 personer beräknad på nuvarande folkmängd. Laxå, som förväntas minska mest, har en prognos på -10 procent vilket innebär 570 personer.³⁶

De flesta flyttar från storstaden

De flesta som flyttade 2017 flyttade från en storstad. Samtidigt ökade kommunerna Stockholm, Malmö och Göteborg sin befolkning mest. Hur går det ihop? Befolkningsökningen berodde på att fler föddes där, och att fler invandrade dit. 2017 bestod den nationella befolkningsökningen till 80 procent av invandring och till 20 procent av att

antalet födda var fler än antalet döda.³⁷ Det beror också på att det finns många kommuner på samma yta i storstadsregionerna, så för individen är kanske upplevelsen att man flyttar från en del av staden till en annan, medan det i statistiken ser ut som att personen flyttar från staden.

Många drömmer om livet på landet

Eftersom befolkningsökningen i de större tätorterna inte beror på inflyttning av vuxna människor från landsbygder till städer kan vi konstatera att urbaniseringen i Sverige inte låter sig förklaras med att "människor vill bo centralt". I Novus-undersökningen som gjordes av Hela Sverige ska leva frågade vi var människor vill bo. Två av tre kan inte tänka

sig att flytta, utan vill bo kvar där de bor i nuläget. Var fjärde uppger att de skulle vilja bo någon annanstans. Av dem som vill flytta vill de flesta flytta till "landet", till Göteborg eller till Stockholm (öppna svarsalternativ). Ungefär tre av tio uppger familjesituation och för höga kostnader som hinder för att flytta någon annanstans.

Landsbygdsbor är mest nöjda med sitt boende

Landshypotek släppte i december 2017 en Sifo-undersökning som visar att boende på landsbygden är klart mest nöjda med sitt boende. Samma undersökning visar att var tredje svensk helst skulle vilja bo på landsbygden, men det är bara två av tio som gör det idag (enligt Landshypoteks definition

av landsbygd). De län där man är mest nöjd med sitt boende är Halland, Kalmar, Jämtland och Gotland. I botten av listan över nöjdhet återfinns flera län där många bor i stora städer, till exempel Stockholm, Uppsala och Västra Götaland.³⁸

³³ Eurostat. 2016. Population and population change statistics. (Hämtad 2018-06-07)

³⁴ SCB. 2018. Flera miljongränser passerades under 2017. Statistiknyhet från SCB, 2018-02-21.

³⁵ Statisticon. 2017. Sverige fortsätter växa.

³⁶ SCB. 2018. Kommuner i siffror.

³⁷ SCB. 2018. Flera miljongränser passerades under 2017. Statistiknyhet från SCB, 2018-02-21.

³⁸ Landshypotek och Kantar Sifo, 2017. Att välja med hjärtat – så vill svenskarna helst bo.

Majoriteten av kommunerna behåller minst 75 procent unga

Dagens Samhälle jämförde hur många 15-19-åringar som bodde i kommunerna 2012 och hur många 20-24-åringar som bodde i kommunen 2017. Baserat på de siffrorna kunde man se att åtta av tio kommuner hade färre 20-24-åringar fem år senare, medan 44 kommuner hade fler 20-24-åringar än vad de hade 15-19-åringar. Rubriken på artikeln om undersökningen var Orterna de unga flyttar ifrån vilket signalerar att de flesta unga flyttar. Så är det

alltså inte. I en majoritet av kommunerna stannar minst 75 procent av de unga. Även i den kommun som "förlorade" flest unga mellan 2012 och 2017 valde en majoritet, 60 procent av 15-19-åringarna 2012, att bo på orten år 2017. Av undersökningen framgår inte hur många av dessa som har bott kvar eller flyttat dit. Att ha få 20-24-åringar är dessutom något som även gäller för vissa storstadskommuner, till exempel Ekerö, Lomma och Vellinge.³⁹

Urban norm i urbaniseringsdebatten

Flera av rubrikerna i den här rapporten är med avsikt tillspetsade. Syftet är att visa på att samma statistik kan användas för att peka på helt olika trender – till exempel både att Sverige urbaniseras och att Sverige ruraliseras. Om man läser den här rapportens rubriker kan man få intrycket att städerna avfolkas och att alla flyttar till landsbygden. För den som även läser texten framstår en mer nyanserad bild, till exempel att de allra flesta varken bor i storstad eller landsbygd utan i orter däremellan. I de flesta andra sammanhang spetsas dock siffrorna och rubrikerna till på ett annat sätt än vad vi har gjort i den här rapporten. Då framstår det som att "alla" väljer städer på bekostnad av landsbygder och mindre orter, ofta med antaganden om att detta beror på städernas attraktivitet. Att många av oss så lättvindigt köper bilden om att städerna växer på landsbygders bekostnad skulle kunna tolkas som ett utslag av den urbana normen. Vi är så vana vid berättelsen om att staden är framtiden och att den är mer attraktiv än landsbygden, vilket gör det lätt-

are att acceptera nyheter om att de flesta kommuner tappar sina unga – trots att de flesta faktiskt stannar. Det ser också väldigt olika ut mellan olika städer och landsbygder, ändå tillskrivs vissa städernas befolkningsökning alla städer och vissa landsbygders befolkningsminskning tillskrivs alla landsbygder. Trots att befolkningsökning i Lagos egentligen inte har så mycket att göra med befolkningsökning i Östersund.

Urbanisering används ofta som en förklaringsmodell till de problem som finns i landsbygder, som att landsbygder får mindre kommersiell service och välfärd, att skolor läggs ned, att bredbandsutbyggnaden går långsamt. Samtidigt finns det egentligen ett större samband mellan urbanisering i städerna och de problem som uppstår till följd av den, som bostadsbrist, segregation och miljöproblem. Självklart finns det många problem att lösa i landsbygder också, men de kan inte hänvisas till enbart urbaniseringen i sig utan handlar också om satsningar och prioriteringar.

³⁹ Dagens Samhälle, 25 januari 2018. Orterna de unga flyttar ifrån. (Hämtad 2018-06-07)

HELA SVERIGE SKA LEVA

010-489 13 50

www.helasverige.se

FÖLJ OSS

